

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В.І. ВЕРНАДСЬКОГО
Інститут «Академія мистецтв імені С.С. Прокоф'єва»
Кафедра мистецтв**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор інституту

_____ **М.І.Антоненко**

_____ 2021 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Спеціальний інструмент (акордеон)**

освітній рівень	магістр
галузь знань	02 Культура і мистецтво
спеціальність (спеціалізація)	025 «Музичне мистецтво»
освітня програма	«Музичне мистецтво. Вокал» «Музичне мистецтво. Інструментальне виконавство»
тип дисципліни	обов'язкова

Київ – 2021 рік

Розробники: Морєва Є.О., канд. мистецтвознавства, доцент кафедри мистецтв

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри мистецтв

Протокол від 13 жовтня 2021 року №2

Завідувач кафедри мистецтв

Марченко В.В.

Погоджено:

Гарант освітньої програми

(підпис, ініціали, прізвище)

© ТНУ, 2021

1. Опис навчальної дисципліни

<i>Найменування показників</i>		<i>Розподіл годин за навчальним планом</i>		
Кількість кредитів:	10	Вид занять	Форма навчання	
			Денна	Заочна
Загальна кількість годин:	300			
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом:	2	Лекції:	-	-
Семестр:	1-3	Практичні заняття:	-	-
Тижневе навантаження (год.):		Лабораторні заняття:	-	-
аудиторне:	-	Семінарські заняття:	-	-
самостійна робота:	136	Самостійна робота:	136	
Форма підсумкового контролю:	1,2 залік; 3 екзамен	Консультації:	-	-
Мова навчання:	українська	Індивідуальні заняття:	164	-

Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у ННП кафедри мистецтв, які безпосередньо проводять заняття або звернувшись з письмовим запитом на електронну пошту за адресою akademart@ukr.net

2. Метою викладання навчальної дисципліни “Основний музичний інструмент (баян, акордеон)” є виховання широкоосвічених музикантів, володіючих значним інструментальним репертуаром, високою технікою гри на музичному інструменті, здібних розкрити художній зміст твору з допомогою відповідних засобів музичної виразності, маючи необхідні навички самостійної роботи над педагогічним репертуаром, готових до педагогічної і музично-просвітницької діяльності.

Основними завданнями вивчення дисципліни “Основний музичний інструмент (баян, акордеон)” є: набуття музично-виконавської свободи без якої неможливе проведення уроків музики на рівні вимог сьогодення; оволодіння різноманітним художнім репертуаром, постійне його розширення (передусім шкільного), створення репертуарного фонду для майбутньої самостійної роботи; формування готовності до самостійної роботи над репертуаром; виховання в процесі навчання гри на інструменті творчого відношення до методики роботи з дітьми та молоддю, оволодіння методами творчого підходу до проблем виконавства; усвідомлення найбільш типових рис музики різних стилів, епох, національних шкіл та художніх напрямів; підготовка до виконання музично-просвітницької функції за допомогою інструмента (проведення тематичних лекцій-концертів, організація творчих клубів, лекторіїв, дитячих та юнацьких філармоній).

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- основи методології роботи над музичними творами різних епох, стилів та жанрів;
- шляхи вдосконалення рухомоторних навичок, метроритму, слуху, музичного мислення і пам'яті та чуття форми твору, образної уяви;
- новітні методи проведення уроків музичного мистецтва на рівні вимог сьогодення.

вміти:

- працювати над нотним текстом і відтворювати його на музичному інструменті;
- вільно володіти технічними прийомами гри на одному з музичних інструментів в умовах практичних індивідуальних занять та самостійної позааудиторної роботи;
- анотувати виконувані музичні твори за методами виконавського, стильового чи художньо-педагогічного аналізу;
- розробити план-конспект заняття чи музично-виховного заходу;
- організувати концерт-лекторій на музичну тему з врахуванням специфіки слухацької аудиторії.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 210 годин / 7 кредитів БСТБ.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Інструктивно-технічний матеріал

Мажорні і мінорні гами до трьох знаків при ключі.

0, 0, Б-биг (терціями), арпеджіо, акорди.

Етюд.

Музична термінологія.

Змістовий модуль 2. Практикум шкільного репертуару

Пісня шкільного репертуару (1-4 класи) під власний

супровід. Ескізне вивчення педагогічного репертуару.

Змістовий модуль 3. Сольне виконання програми

Виконання сонатно-циклічної форми (рондо, фантазія, скерцо)

Виконання поліфонії, твору великої форми або п'єси.

Змістовий модуль 4. Інструктивно-технічний матеріал

Мажорні і мінорні гами до п'яти знаків при ключі.

0, 0, Б-биг (секстами, октавами), арпеджіо, акорди.

Етюд.

Музична термінологія.

Змістовий модуль 5. Практикум шкільного репертуару

Пісня шкільного репертуару (5-8 класи) під власний супровід.

Ескізне вивчення педагогічного репертуару.

Змістовий модуль 6. Сольне виконання програми

Виконання сонатно-циклічної форми (рондо, фантазія, скерцо)

Виконання поліфонії, твору великої форми або п'єси.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	Усього	у тому числі				
		л	П	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Інструктивно-технічний матеріал						
	15			5		10
Тема 1. Мажорні і мінорні гами до трьох знаків при ключі. С,0, Б-биг (терціями), арпеджіо, акорди						
Тема 2. Етюд. Музична термінологія.	15			5		10
Змістовий модуль 2. Практикум шкільного репертуару						
Тема 1. Пісня шкільного репертуару (1-4 клас) під власний супровід.	15			5		10
Тема 2. Ескізне вивчення педагогічного репертуару.	15			5		10
Змістовий модуль 3 Сольне виконання програми						
Тема 1. Виконання сонатно-циклічної форми (рондо, фантазія, скерцо)	18			7		11
Тема 2. Виконання поліфонії, твору великої форми або п'єси.	18			7		11
ІНДЗ. Виконавський аналіз до музичного твору.					8	
Усього годин за семестр	104			34	8	62
Змістовий модуль 4. Інструктивно-технічний матеріал						

Тема 1. Мажорні і мінорні гами до п'яти знаків приключі. С,0, Б-биг (секстами, октавами), арпеджіо, акорди	15			5		10
Тема 2. Етюд. Музична термінологія.	15			5		10
Змістовий модуль 5. Практикум шкільного репертуару						
Тема 1. Пісня шкільного репертуару(5-8 клас) під власний супровід.	16			6		10
Тема 2. Ескізне вивчення педагогічного репертуару.	16			6		10
Змістовий модуль 6. Сольне виконання програми						
Тема 1. Виконання сонатно-циклічної форми(рондо, фантазія, скерцо)	18			7		11
Тема 2. Виконання поліфонії, твору великої форми або п'єси.	18			7		11
ІНДЗ. Виконавський аналіз до музичного твору.	8				8	
Усього годин за семестр	106			36	8	62
Загальна кількість годин	210			70	16	124

5. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		Денна форма
1	Інструктивно-технічний матеріал	20

2	Практикум шкільного репертуару	22
3	Сольне виконання програми	28
5	Разом	70

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		Денна форма
1	Інструктивно-технічний матеріал	40
2	Практикум шкільного репертуару	40
3	Сольне виконання програми	44
5	Разом	124

7. Індивідуальні завдання

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
		Денна форма
1	Виконавський аналіз на музичний твір	16
2	Разом	16

8. Методи навчання

1. Індивідуальні заняття.

9. Методи контролю

1. Екзамен (1-й семестр)
2. Диференційований залік (2-й семестр)

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Приклад для заліку

Поточне тестування та самостійна робота			Сума
Змістовий модуль №1	Змістовий модуль №2	Змістовий модуль №3	
T1. Інструктивно-технічний матеріал	T2. Практикум шкільного репертуару	T3. Сольне виконання програми	100
20	20	60	

Приклад для екзамену

Поточне тестування та самостійна робота			Сума
Змістовий модуль	Змістовий модуль	Змістовий модуль	

№1	№ 2	№ 3 (екзамен)	
T1. Інструктивно-технічний матеріал	T2. Практикум шкільного репертуару	T3. Сольне виконання програми	100
15	15	70	

11. Критерії і норми оцінювання знань, умінь і навичок студентів з

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 - 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D	задовільно	
60-66	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Шкала оцінювання сольного виконання

A	Сума	
відмінно	90-100	Загальна відповідність усім вимогам, якісне та досконале виконання твору.
B		
добре	82-89	Відносно якісне виконання твору при недосконалому дотримуванні деяких з вимог II - III груп.
C		
добре	75-81	Загальне опанування твору невідповідність деяким вимогам II - III груп.
D		
задовільно	67-74	Часткове опанування твору, невідповідність багатьом вимогам II - III груп.
E		
задовільно	60-66	Часткове опанування твору, невідповідність вимогам I - II - III груп.
FA		
незадовільн	35-59	Всі ці і нижчі бали не зараховуються як позитивні та

		вимагають від студента доопрацювання програми та повторного виступу.
X		
незадовільн	0-34	Без права перездачі.

Оцінювання ІНДЗ (виконавський аналіз на музичні твори) - 8 балів.

12. Вимоги до виконання сольної програми

I група основних необхідних завдань	
Г рамотність виконання тексту твору.	Грамотне опанування текстом твору з донесенням усіх авторських та редакторських ремарок
Організація ігрового апарату та володіння прийомами гри.	Звільнені лікті, плечі (володіння допоміжними рухами), оптимальне положення корпусу для вільного виконання всіх необхідних прийомів гри (акордів, арпеджіо, пасажів, тощо).
Віртуозність, технічна вправність.	Швидкість виконання залежить від жанру твору, відповідної артикуляції, володіння штрихами, розшифрування мелізматики відносно стилю композитора.
Розуміння форми твору.	Грамотна, цікава та емоційно-продумана побудова мотивів, фраз, речень, періодів музичного твору з підкресленням кульмінацій, каденцій та каденційно-подібних зворотів.
II група важливих професійно-технічних завдань	
Мелодія та фразування.	Виразне виконання мелодії, грамотна побудова фраз та мотивів, емоційне наповнення мелодичного голос (або голосів), володіння технікою legato в кантілені.
Метро-ритмічна сторона виконання.	Дотримання законів метричної організації музичного матеріалу (відчуття метричної пульсації, метричної перемінності, поліметрії, тощо), правильність розшифрування ритмічних фігур, особлива увага до неквадратного поділу ритмічних тривалостей (тріолей, квінтолей, тощо), синкоп та поліритмії.
Темброво-гармонічні особливості твору.	Вміння визначити важливі елементами гармонічної мови.
Фактура	Г рамотність розшарування музичної тканини на пласти (мелодію та акомпанемент, на кілька рівнозначних контрапунктуючи ліній, тощо).
Динаміка, темп, їх розвиток.	Доцільність у виборів темпів, володіння палітрою динамічних відтінків та градацій.
III група важливих професійно-технічних завдань	

Розвиток образного змісту твору.	Впевненість донесення образності музичного матеріалу, глибина опанування змістом твору.
Втілення рис стилю композитора.	Стильова відповідальність усіх образно-виразових засобів та прийомів, розкриття жанру виконуваного твору.
Рівень емоційності, артистизм, сценічна майстерність.	Емоційна яскравість, артистичність, експресивність виконання, глибина втілення власних почуттів та переживань, зібраність та сценічна витримка.
Своєрідність індивідуального розуміння змісту твору.	Особливості індивідуальної інтерпретації, власного бачення твору, не традиційність підходу до музичного матеріалу.

Особливої уваги вимагає ставлення до звуку або звукова культура виконання. Звукова культура виконання пов'язана з багатьма факторами - з стилем композитора, жанром та формою твору, засобами музичної виразності та індивідуальними особливостями виконавця. В зв'язку з цим, вміння володіти звуком як явище універсальне та багатогранне, можна віднести до кожного пункту вищезазначених вимог.

13. Рекомендована література

1. Аккордеонно-баянное исполнительство [Текст]: вопросы методики, теории и истории / А. И. Дмитриев, В. И. Запирюха, В. А. Игонин и др. ; сост. О. М. Шаров. - СПб: Композитор, 2006. - 135 с.
2. Давидов М. Теоретичні основи формування виконавської майстерності баяніста: Навчальний посібник К.: Музична Україна, 1997.
3. Каузова А., Николаева А. Теория и методика обучения игре на фортепиано: Учебное пособие для студентов высших учебных заведений М.: Владос, 2001.
4. Кашкадамова, Н. Б. Мистецтво виконання музики на клавішно-струнних інструментах (клавикорд, клавесин, фортеп'яно) ХІУ-ХУІІІ ст. [Текст]: навч. посібник / Н. Б. Кашкадамова. - К.: Освіта України, 2009. - 415 с.
5. Максимов, В. А. Баян. Основы исполнительства и педагогики. Психомоторная теория артикуляции на баяне [Текст]: пособие для учащихся и педагогов муз. школ, училищ, ВУЗов / В. А. Максимов. - СПб : Композитор, 2003. - 255 с.
6. Нейгауз Г.Г. Об искусстве фортепианной игры / сост. Т.Гайдамович // Музыкальное исполнительство и педагогика: История и современность: Сборник статей. - М.: Музыка, 1980.
7. Семешко, А. А. Виконавська майстерність баяніста. Методичні основи [Текст]: навч. посібник / А. А. Семешко. - 2-е вид. - Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2009. - 144 с.

8. Теория и методика обучение игре на фортепиано : учеб. пособие для студентов ВНЗ / под ред. А.Г. Каузовой, А.И. Николаевой. - М.: ВЛАДОС, 2001. - 368 с. - (Учебное пособие для вузов).
9. Хащеватська, С. С. Інструментознавство [Текст]: підручник для ВНЗ культури і мистецтв III-IV рівнів акредитації / С. С. Хащеватська. - Вінниця: Нова книга, 2008. - 255 с.

Базова

1. Акімов Ю. Баян і баяністи. [текст] /Ю. Акімов/ - Москва, 1970. - 345 с.
2. Акимов А. Школа игры на баяне. [текст, ноти] /А. Акимов/. - Москва, 1981. - 181 с.
3. Алехин В. Школа игры на баяне. [текст, ноти] /В. Алёхин/. Москва, 1976. - 212 с.
4. Алексеев І. Викладання гри на баяні. [текст, ноти] /І. Алексеев/. - Київ, 1957. - 162 с.
5. Власов В.П. Твори для двох баянів [Ноти] / В.П. Власов ; ред.-упоряд. П. Серотюк. - Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2005. - 40 с. - (Репертуар ансамблю).
6. Гречушина Р.Н., Лихачев М.Ю. Хрестоматия для баяна [текст, ноти]. 3-4 классы детской музыкальной школы / ред.-сост. Р.Н. Гречухина, М.Ю. Лихачёв. - СПб: Композитор, 2007. - Вып. IV. - 94 с.
7. Гречушина Р.Н., Лихачев М.Ю. Хрестоматия для баяна [Ноти]. 4-5 классы детской музыкальной школы / ред.-сост.Р.Н. Гречухина, М.Ю. Лихачёв. - СПб : Композитор, 2007. - Вып. У. - 94 с.
8. Гречушина Р.Н., Лихачев М.Ю. Хрестоматия для баяна [Ноти]. 6-7 классы детской музыкальной школы / ред.-сост. Р.Н. Гречухина, М.Ю. Лихачёв. - СПб: Композитор, 2009. - Вып. VI. - 135 с.
9. Говорушко О. Школа игры на баяне. [текст, ноти] /О. Говорушко/. Москва, 1965. - 98 с.
10. Дмитриев А.И., Завирюха В.И., Игонин В.А. Аккордеонно-баянное исполнительство [Текст]: вопросы методики, теории и истории / А. И. Дмитриев, В. И. Завирюха, В. А. Игонин и др. ; сост. О. М. Шаров. - СПб: Композитор, 2006. - 135 с.
11. Давидов М. Основи формування виконавської майстерності баяністів.[текст] /М. Давидов/. - Київ, 1983. - 78 с.
12. Мясков К. Концертні твори. [ноти] /К. Мясков/. - “Музична Україна”, 1982. - 63 с.
13. Максимов В.А. Баян. Основы исполнительства и педагогики. Психомоторная теория артикуляции на баяне [Текст]: пособие для учащихся и педагогов муз. школ, училищ, ВУЗов / В. А. Максимов. - СПб: Композитор, 2003. - 255 с.
14. Серотюк П.Ф. Баян відкриває світ музики [Ноти]: навч. посібник для юних баяністів / П. Ф. Серотюк. - 2-е вид., випр. - Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2008/. - 100 с.
15. Наумов Г., Лондонов П. Школа игры на аккордеоне.[текст, ноти]/ Г. Наумов, П. Лондонов/. Москва, 1971. - 180 с.

16. Оберюхтин М. Вісім органних прелюдій і фуг Й.Баха.[текст, ноти]/М. Оберюхтин/ -Львів, 1977. - 46 с.
17. Лушников В. Школа игры на аккордеоне. [текст, ноти] /В. Лушников/.Москва,1965. - 140 с.
18. Мирек А. Школа игры на аккордеоне. [текст, ноти] /А. Мирек/. Москва, 1976. - 220 с.
19. Онегин А. Школа игры на баяне. [текст, ноти]/ А. Онегин/. Москва, 1965. - 215 с.
20. Якимова Ю., Грачева В. Хрестоматия баяниста [Ноти]: 1-2 классы детских музыкальных школ. Вып.1 / сост. Ю.Якимова и В.Грачева. - М.: Музыка, 1977. - 96 с.
21. Яскевич В.М. Пісні з акомпанементом для 1-4 класів у супроводі баяна (акордеона): [посібник] / В.М. Райчук, В.М. Яскевич. - Кременець: РВЦ КОГШ ім. Тараса Шевченка, 2011. - 108 с.

Допоміжна

1. Аккордеонно-баянное исполнительство [Текст]: вопросы методики, теории и истории / А. И. Дмитриев, В. И. Завирюха, В. А. Игонин и др. ; сост. О. М. Шаров. - СПб: Композитор, 2006. - 135 с.
2. Давидов М. Теоретичні основи формування виконавської майстерності баяніста: Навчальний посібник К.: Музична Україна, 1997.
3. Каузова А., Николаева А. Теория и методика обучения игре на фортепиано: Учебное пособие для студентов высших учебных заведений М.: Владос, 2001.
4. Кашкадамова, Н. Б. Мистецтво виконання музики на клавішно-струнних інструментах (клавикорд, клавесин, фортеп'яно) XIV-XVIII ст. [Текст]: навч. посібник / Н. Б. Кашкадамова. - К.: Освіта України, 2009. - 415 с.
5. Максимов, В. А. Баян. Основы исполнительства и педагогики. Психомоторная теория артикуляции на баяне [Текст]: пособие для учащихся и педагогов муз. школ, училищ, ВУЗов / В. А. Максимов. - СПб : Композитор, 2003. - 255 с.
6. Нейгауз Г.Г. Об искусстве фортепианной игры / сост. Т.Гайдамович // Музыкальное исполнительство и педагогика: История и современность: Сборник статей. - М.: Музыка, 1980.
7. Семешко, А. А. Виконавська майстерність баяніста. Методичні основи [Текст]: навч. посібник / А. А. Семешко. - 2-е вид. - Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2009. - 144 с.
8. Теория и методика обучение игре на фортепиано : учеб. пособие для студентов ВНЗ / под ред. А.Г. Каузовой, А.И. Николаевой. - М.: ВЛАДОС, 2001. - 368 с. - (Учебное пособие для вузов).

9. Хащеватська, С. С. Інструментознавство [Текст]: підручник для ВНЗ культури і мистецтв III-IV рівнів акредитації / С. С. Хащеватська. - Вінниця: Нова книга, 2008. - 255 с.

14. Інформаційні ресурси

1. Інтернет-ресурси:

<http://www.classic-music.ru/> - містить такі розділи: „Композитори” (біографії і творчі портрети); „Виконавці” (баяністи, акордеоністи, піаністи, співаки, диригенти та ін.); „Факти” (цікаві та маловідомі факти з життя видатних особистостей); „Інструменти” (енциклопедія старовинних та сучасних інструментів); „Словник музичних термінів”; „Наші проекти” (кращі сайти про класичну музику).